

Όσιος Ιωάννης ο Ρώσος

/ [Βίοι Αγίων](#)

Ο Όσιος Ιωάννης ο Ρώσος, τιμάται κάθε χρόνο από την εκκλησία μας στις 27 Μαΐου. Το Λείψανο του Οσίου βρίσκεται αδιάφθορο στο ομώνυμο Προσκύνημα Προκοπίου Ευβοίας.

Η δεξιά του Οσίου βρίσκεται στη Μονή Παντελεήμονος Αγίου Όρους.

Ο Όσιος Ιωάννης γεννήθηκε σε ένα χωριό της λεγομένης Μικράς Ρωσίας, περί το 1690 μ.Χ., από γονείς ευλαβείς και ενάρετους. Όταν έφθασε σε νόμιμη ηλικία στρατεύθηκε, ενώ βασίλευε στη Ρωσία ο Μέγας Πέτρος. Έλαβε μέρος στον πόλεμο που έκανε εκείνος ο τολμηρός τσάρος εναντίον των Τούρκων κατά το 1711 μ.Χ., και συνελήφθη αιχμάλωτος από τους Τατάρους. Οι Τάταροι τον πούλησαν σε έναν Οθωμανό αξιωματικό Ίππαρχο, που καταγόταν από το Προκόπιον της Μικράς Ασίας, το οποίο βρίσκεται πλησίον στην Καισάρεια της Καππαδοκίας. Ο αγάς τον πήρε μαζί του στο χωριό του. Πολλοί από τους αιχμαλώτους συμπατριώτες του

αρνήθηκαν την πίστη του Χριστού και έγιναν Μουσουλμάνοι, είτε γιατί κάμφθηκαν από τις απειλές, είτε γιατί δελεάστηκαν από τις υποσχέσεις και τις προσφορές υλικών αγαθών.

Ο Ιωάννης, όμως, ήταν από μικρός αναθρεμμένος με παιδεία και νουθεσία Κυρίου και αγαπούσε πολύ τον Θεό και την πίστη των πατέρων του. Ήταν από εκείνους τους νέους, όπου τους σοφίζει η γνώση του Θεού, όπως κήρυξε ο σοφός Σολομών, λέγοντας: «Ο δίκαιος είναι γνωστικός και στη νεότητά του. Διότι τιμημένο γήρας δεν είναι το πολυχρόνιο, ούτε μετριέται με τον αριθμό των ετών. Η φρονιμάδα πιο νέους ανθρώπους είναι σεβάσμια ωσάν να είναι φέροντες και ο καθαρός βίος τους κάνει ωσάν να είναι γέροντες πολύμαθοι».

Έτσι, λοιπόν, και ο μακάριος Ιωάννης, έχοντας την σοφία που δίδει ο Θεός σε εκείνους που τον αγαπούν, έκανε υπομονή στη δουλεία και στην κακομεταχείριση του αφέντη του και στις ύβρεις και τα πειράγματα των Οθωμανών, οι οποίοι τον φώναζαν «κιαφίρη», δηλαδή άπιστο, φανερώνοντάς του την περιφρόνηση και την απέχθειά τους. Στον αφέντη του και σε όσους τον παρακινούσαν να αρνηθεί την πίστη του, αποκρινόταν με σθεναρή γνώμη ότι προτιμούσε να πεθάνει, παρά να πέσει σε τέτοια φοβερή αμαρτία. Στον αγά είπε: «Εάν με αφήσεις ελεύθερο στην πίστη μου, θα είμαι πολύ πρόθυμος στις διαταγές σου. Αν με βιάσεις να αλλαξοπιστήσω, γνώριζε ότι σου παραδίδω την κεφαλή μου, παρά την πίστη μου. Χριστιανός γεννήθηκα και Χριστιανός θα αποθάνω».

Ο Θεός, βλέποντας την πίστη του και ακούγοντας την ομολογία του, μαλάκωσε την σκληρή καρδιά του αγά και με τον καιρό τον συμπάθησε. σε αυτό συνήργησε και η μεγάλη ταπείνωση όπου στόλιζε τον Ιωάννη, καθώς και η πραότητά του.

Έμεινε, λοιπόν, ήσυχος ο μακάριος Ιωάννης από τις υποσχέσεις και απειλές του Οθωμανού κυρίου του, ο οποίος τον είχε διορισμένο στον σταύλο του, για να φροντίζει τα ζώα του. Σε μία γωνιά του σταύλου ξάπλωνε το κουρασμένο σώμα του και αναπαυόταν, ευχαριστώντας τον Θεό, διότι αξιώθηκε να έχει ως κλίνη τη φάτνη στην οποία ανεκλίθη κατά την γέννησή Του ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός. Ήταν δε αφοσιωμένος στο έργο του, περιποιούμενος με στοργή τα ζώα του κυρίου του, τα οποία αισθάνονταν τόση την προς αυτά αγάπη του Αγίου, ώστε να τον ζητούν όταν απουσίαζε, να τον προσβλέπουν με αγάπη και να χρεμετίζουν με χαρά όταν τα χάιδευε, ωσάν να συνομιλούσαν μαζί του.

Με τον καιρό ο αγάς τον αγάπησε, καθώς και η σύζυγός του, και του έδωσαν για κατοικία ένα μικρό κελλί κοντά στον αχυρώνα. Όμως ο Ιωάννης δεν δέχθηκε και εξακολούθησε να κοιμάται στον σταύλο, για να καταπονεί το σώμα του με την κακοπέραση και με την άσκηση, μέσα στη δυσσομία των ζώων και στα ποδοβολητά

τους. Κάθε νύχτα ο σταύλος γέμιζε από τις προσευχές του Αγίου και η κακοσμία γινόταν οσμή ευωδίας πνευματικής. Ο μακάριος Ιωάννης είχε εκείνο τον σταύλο ως ασκητήριο, και εκεί πορευόταν κατά τους κανόνες των Πατέρων, επί ώρες γονυπετής και προσευχόμενος, κοιμώμενος για λίγο επάνω στα άχυρα, χωρίς άλλο σκέπασμα παρά μία παλαιά κάπα, γευόμενος με διάκριση, πολλές φορές μόνο λίγο ψωμί και νερό, και νηστεύοντας τις περισσότερες ημέρες.

Συνέχεια έψαλλε τους λόγους του ιερού ψαλμωδού: «Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ Ὑψίστου, ἐν σκέπῃ τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀύλισθήσεται. Ἐρεῖ τῷ Κυρίῳ· ἀντιλήπτωρ μου εἶ καὶ καταφυγή μου, ὁ Θεός μου καὶ ἐλπιῶ ἐπ’ Αὐτόν. Ὅτι Αὐτὸς ρύσεται με ἐκ παγίδος θηρευτοῦ καὶ ἀπὸ λόγου ταραχῶδους. Ἔθεντο με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ, ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κύριον ἐκέκραξα ἐν τῷ θλίβεσθαί με καὶ εἰσήκουσέ μου. Κύριος φυλάξει τὴν εἴσοδόν μου καὶ τὴν ἔξοδόν μου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. Πρὸς σὲ ἤρα τοὺς ὀφθαλμούς μου Κύριε, τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἴδου ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς Κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, ἕως οὗ οἰκτιρῆσαι ἡμᾶς». Ψαλμούς σιγόψαλλε και κατά την ώρα που ακολουθούσε πίσω από το άλογο του αφέντη του.

Με την ευλογία που έφερε ο Άγιος στον οίκο του Τούρκου Ιππάρχου, αυτός πλούτισε και έγινε ένας από τους ισχυρούς του Προκοπίου.

Ο Άγιος ιπποκόμος του, εκτός της προσευχής και της νηστείας, που έκανε ως άλλος Ιώβ, πήγαινε τη νύχτα και έκανε όρθιος αγρυπνίες στο νάρθηκα της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου, η οποία ήταν κτισμένη μέσα σε ένα βράχο και βρισκόταν κοντά στον οίκο του Τούρκου κυρίου του. Εκεί πήγαινε κρυφά τη νύχτα, κοινωνούσε δε κάθε Σάββατο τα Άχραντα Μυστήρια. και ο Κύριος, «ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς», επέβλεψε επί τον δούλο του τον πιστό και έκανε, ώστε να πάψουν να τον περιπαίζουν και να τον υβρίζουν οι σύνδουλοί του και οι άλλοι αλλόθρησκοι.

Αφού, λοιπόν, ο αφέντης του Ιωάννη πλούτισε, αποφάσισε να υπάγει για προσκύνημα στη Μέκκα, τη ιερά πόλη των Μωαμεθανών.

Αφού πέρασαν αρκετές ημέρες από την αναχώρησή του, η σύζυγός του παρέθεσε τράπεζα και προσκάλεσε τους συγγενείς και τους φίλους του ανδρός της, για να ευφρανθούν και να ευχηθούν να επιστρέψει υγιής στον οίκο του από την αποδημία. Ο μακάριος Ιωάννης διακονούσε στην τράπεζα. Παρέθεσαν δε σε αυτή και ένα φαγητό, το οποίο άρεσε πολύ στον αγά, το λεγόμενο πιλάφι, το οποίο συνηθίζουν πολύ στην Ανατολή. Τότε η οικοδέσποινα θυμήθηκε τον σύζυγό της και είπε στον Ιωάννη: «Πόση ευχαρίστηση θα ελάμβανε, Γιουβάν, ο αφέντης σου, αν ήταν εδώ

και έτρωγε μαζί μας από τούτο το πιλάφι!». Ο Ιωάννης τότε ζήτησε από την κυρία του ένα πιάτο γεμάτο πιλάφι και είπε ότι θα το έστελνε στον αφέντη του στη Μέκκα. Στο άκουσμα των λόγων του γέλασαν οι προσκεκλημένοι. Αλλά η οικοδέσποινα είπε στην μαγείρισσα να δώσει το πινάκιο με το φαγητό στον Ιωάννη, σκεπτόμενη ή ότι ήθελε να το φάει ο ίδιος μόνος του ή να το πάει σε καμιά φτωχή χριστιανική οικογένεια, όπως συνήθιζε να κάνει, δίδοντας το φαγητό του.

Ο Άγιος το πήρε και πήγε στον σταύλο. Εκεί γονυπέτησε και έκανε προσευχή εκ βάθους καρδιάς παρακαλώντας τον Θεό να αποστείλει το φαγητό στον αφέντη του με όποιον τρόπο οικονομούσε Εκείνος με την παντοδυναμία Του. Με την απλότητα που είχε στην καρδιά του ο Ιωάννης πίστεψε ότι ο Κύριος θα εισακούσει την προσευχή του και το φαγητό θα πήγαινε θαυματουργικά στη Μέκκα. Πίστευε, «μηδέν διακρινόμενος» κατά τον λόγο του Κυρίου, χωρίς να έχει κανένα δισταγμό ότι αυτό που ζήτησε θα γινόταν. Και, όπως λέγει ο Άγιος Ισαάκ ο Σύρος, «τὰ ὑπερφυῆ ταῦτα σημεῖα συμβαίνουνσι τοῖς ἀπλουστέροις τῇ διανοίᾳ καὶ θερμότεροις τῇ ἐλπίδι», ότι, δηλαδή, αυτά τα υπερφυσικά θαύματα συμβαίνουν σε εκείνους που έχουν απλούστερη διάνοια και είναι θερμότεροι στην ελπίδα την οποία έχουν προς τον Θεό. Πράγματι! το πιάτο με το φαγητό χάθηκε από τα μάτια του Οσίου. Ο μακάριος Ιωάννης επέστρεψε στην τράπεζα και είπε στην οικοδέσποινα ότι έστειλε το φαγητό στη Μέκκα. Ακούγοντας οι προσκεκλημένοι τον λόγο αυτό γέλασαν και είπαν ότι το έφαγε ο Ιωάννης.

Αλλά ύστερα από λίγες ημέρες γύρισε από την Μέκκα ο κύριός του και έφερε μαζί του το χάλκινο πιάτο, προς μεγάλη έκπληξη των οικίων του. Μόνο ο μακάριος Ιωάννης δεν εξεπλάγη. Έλεγε, λοιπόν, ο αγάς πιο οικίους του: «Την δείνα ημέρα (και ήταν η ημέρα του συμποσίου, κατά την οποία είπε ο Ιωάννης ότι έστειλε το φαγητό στον αφέντη του), την ώρα κατά την οποία επέστρεψα από το μεγάλο τζαμί στον τόπο όπου κατοικούσα, βρήκα επάνω στο τραπέζι, σε έναν οντά (δωμάτιο) όπου τον είχα κλειδωμένο, τούτο το σαχάνι (πιάτο) γεμάτο πιλάφι. Στάθηκα με απορία, σκεπτόμενος, ποίος άραγε είχε φέρει εκείνο το φαγητό και προ πάντων δεν μπορούσα να εννοήσω με τί τρόπο είχε ανοίξει την πόρτα, την οποία είχα κλείσει καλά. Μη γνωρίζοντας πως να εξηγήσω αυτό το παράδοξο πράγμα, περιεργαζόμουν το πιάτο μέσα στο οποίο άχνιζε το πιλάφι και είδα με απορία ότι ήταν χαραγμένο το όνομά μου επάνω στο χάλκωμα, όπως σε όλα τα χάλκινα σκεύη της οικίας μας. Ωστόσο, με όλη την ταραχή όπου είχα από εκείνο το ανεξήγητο περιστατικό, κάθισα και έφαγα το πιλάφι με μεγάλη όρεξη, και ιδού το πιάτο που το έφερα μαζί μου, και είναι αληθινά το δικό μας».

Ακούγοντας αυτή τη διήγηση οι οικείοι του Ιππάρχου εξέστησαν και απόρησαν, η δε σύζυγός του, του εξιστόρησε πως ζήτησε ο Ιωάννης το πιάτο με το φαγητό και

είπε ότι το έστειλε στη Μέκκα, και ότι, ακούγοντάς τον να λέγει ότι το έστειλε, γέλασαν.

Αυτό το θαύμα μαθεύτηκε σε όλο το χωριό και στη γύρω περιοχή και όλοι θεωρούσαν πλέον τον Ιωάννη ως άνθρωπο δίκαιο και αγαπητό στον Θεό, τον έβλεπαν δε με φόβο και σεβασμό, και δεν τολμούσε κανείς να τον ενοχλήσει. Ο κύριός του και η σύζυγός του τον περιποιούνταν περισσότερο και τον παρακαλούσαν πάλι να φύγει από τον σταύλο και να κατοικήσει σε ένα οίκημα, το οποίο ήταν κοντά στον σταύλο, όμως εκείνος δεν ήθελε να αλλάξει κατοικία. Περνούσε, λοιπόν, τον βίο του με τον ίδιο τρόπο, ως ασκητής, εργαζόμενος όπως πριν στην περιποίηση των ζώων και κάνοντας με προθυμία τα θελήματα του αγά.

Αλλά ύστερα από λίγα χρόνια, κατά τα οποία έζησε ο μακάριος Ιωάννης με νηστεία, προσευχή και χαμευνία, πλησιάζοντας στο τέλος της ζωής του, ασθένησε και ήταν ξαπλωμένος πάνω στα άχυρα του σταύλου, τον οποίο είχε αγιάσει με τις δεήσεις του και με την κακοπάθεια του σώματός του για το όνομα και την αγάπη του Χριστού.

Προαισθανόμενος ο Όσιος το τέλος του, ζήτησε να κοινωνήσει των Αχράντων Μυστηρίων και γι' αυτό έστειλε και κάλεσε έναν ιερέα. Αλλά ο ιερέας φοβήθηκε να μεταφέρει φανερά τα Άγια Μυστήρια στο σταύλο, εξαιτίας του φανατισμού των Τούρκων. Όμως σοφίστηκε, κατά Θεία φώτιση, και πήρε ένα μήλο, το έσκαψε, έβαλε μέσα την Θεία Κοινωνία και έτσι μετέβη στο σταύλο και κοινωνήσε τον μακάριο Ιωάννη. Ο Ιωάννης, μόλις έλαβε το Άχραντο Σώμα και το Τίμιο Αίμα του Κυρίου, παρέδωσε την αγία ψυχή του στα χέρια του Θεού, τον Οποίο τόσο αγάπησε. Ήταν το 1730 μ.Χ.

Το 1733 μ.Χ., το ακέραιο και ευωδιάζον ιερό λείψανο του Οσίου Ιωάννου μεταφέρθηκε, μετά την εκταφή του, αρχικά στη λατομημένη σε βράχο εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, αργότερα στο νεόδμητο ναό του Αγίου Βασιλείου και τέλος στο ναό που ανεγέρθηκε προς τιμήν του. Τοποθετήθηκε σε λάρνακα στο δεξιό μέρος της Εκκλησίας. Εκεί κατέφθαναν αναρίθμητοι προσκυνητές και πάσχοντες από διάφορα νοσήματα που εύρισκαν την θεραπεία τους.

Όταν, κατά το 1832 μ.Χ., επί σουλτάνου Μαχμούτ του Β', επαναστάτησε εναντίον του ο αντιβασιλέας της Αιγύπτου Ιμπραχίμ πασάς, ο σουλτάνος έστειλε εναντίον του και τον Χαζνετάρ Ογλού Οσμάν πασά με 1.800 στρατιώτες. Ο Οσμάν πασάς, αφού πέρασε την Καισάρεια της Καππαδοκίας, έφθασε κοντά στο Προκόπιο, όπου σκεπτόταν να αναπαυθεί και να αναχωρήσει την άλλη ημέρα. Επειδή όμως οι περισσότεροι από τους Μουσουλμάνους του Προκοπίου, σαν γενίτσαροι που ήσαν, μισούσαν τον σουλτάνο, συμφώνησαν όλοι να μην δεχθούν τον Οσμάν πασά στο

Προκόπι ούτε στα σύνορα. Οι Χριστιανοί, που ήσαν πιστοί στον σουλτάνο, προσπάθησαν να πείσουν τους συμπατριώτες τους να πειθαρχήσουν στον σουλτάνο και να δεχθούν τον στρατό που ερχόταν από εκείνον, λέγοντας μάλιστα σε αυτούς ότι μπορεί ο Οσμάν πασάς να αγανακτίσει και να καταστρέψει το χωριό. Εκείνοι όμως δεν άλλαζαν γνώμη. Τότε οι Χριστιανοί πήραν τα γυναικόπαιδα και έφυγαν στα γύρω χωριά και στις σπηλιές, για να μην πέσουν θύματα της ανόητης αντιδράσεως των γενιτσάρων.

Πράγματι, την άλλη ημέρα, όταν ο Οσμάν πασάς εισήλθε στο Προκόπι, το λεηλάτησε και το κατέστρεψε. Κάποιοι από τους στρατιώτες εισήλθαν και στο ναό του Αγίου Γεωργίου. Άρπαξαν τα ιερά σκεύη και άνοιξαν τη λάρνακα του Οσίου ελπίζοντας να βρουν και εκεί χρυσαφικά και ασημικά. Δεν βρήκαν όμως τίποτε. Από το κακό τους, που βγήκαν γελασμένοι και για να κοροϊδέψουν τη χριστιανική πίστη, αποφάσισαν να κάψουν το ιερό λείψανο.

Το έβαλαν στο προαύλιο, μάζεψαν πολλά φρύγανα, έβαλαν φωτιά και έριξαν με ασέβεια το ιερό σκήνωμα μέσα στις φλόγες. Το ιερό λείψανο του Οσίου Ιωάννου όχι μόνο έμεινε άφλεκτο, αλλά και φάνηκε στους άπιστους ότι ζούσε, τους φοβέριζε και τους έδιωχνε από τον περίβολο της εκκλησίας.

Την επόμενη ημέρα γέροντες Χριστιανοί βρήκαν τα ασημικά, που είχαν αφήσει από τον τρόμο τους οι Τούρκοι στρατιώτες, πήραν με ευλάβεια το ιερό λείψανο και το τοποθέτησαν πάλι μέσα στη λάρνακα.

Η δεξιά του Οσίου Ιωάννου δόθηκε από τους κατοίκους του παλαιού Προκοπίου το 1881 μ.Χ., στον αντιπρόσωπο της Μονής Παντελεήμονος Αγίου Όρους Ιερομόναχο Διονύσιο, σε αντάλλαγμα για την μεγάλη βοήθεια της Μονής στην ανέγερση του Ναού του Οσίου πάνω στον τάφο του.

Το ιερό λείψανο μεταφέρθηκε στην Εύβοια τον Οκτώβριο του 1924 μ.Χ μαζί με τους πρόσφυγες της Μικράς Ασίας από το πλοίο «Βασίλειος Δεστούνης». και ενώ το πλοίο βρισκόταν στη Ρόδο δεν προχωρούσε, αλλά περιστρεφόταν μέσα στη θάλασσα και έμενε στον ίδιο τόπο. Ο κυβερνήτης του πλοίου φοβήθηκε. Τότε ο Παναγιώτης Παπαδόπουλος, που είχε πάρει μαζί του το ιερό λείψανο κρυφά, εξήγησε στον πλοίαρχο ότι μέσα στο πλοίο και μάλιστα στο αμπάρι ήταν το ιερό λείψανο του Οσίου Ιωάννου του Ρώσου. Αμέσως ο κυβερνήτης διέταξε την μεταφορά του ιερού σκηνώματος στο διαμέρισμα του πλοίου, το οποίο χρησιμοποιούταν ως ευκτήριος οίκος, όπου το εναπέθεσαν και άναψαν το καντήλι